

Euran muisti ja Euran historia

Euralla on hyvä muisti. Se on menneisyydestään tietoinen ja monipaikkainen yhteisö. Kunnan monimuotoinen historia saa alkunsa useista lähteistä ja yhtyy yhden kunnan tarinana eteneväksi virraksi. Euralla on monenlaista menneisyyttä. Sen peruskalliot muistavat puristuneensa kasaan jäätikön alla ja kohoavat joka vuosi muutaman millimetrin. Euran inhimillinen esihistoria puolestaan muistuttaa seudun asukkaita niissä muinaisissa niemissä ja saarissa, jotka ovat tuhansien vuosien saatossa päätyneet kuivalle maalle. Röykkiöhaudat, diabaasilouhokset ja varhaiskeskiaikaiset haudat ovat osa 2000-luvun euralaisen itseymmärrystä. Euran kartalla ja identiteetissä näkyy jälkiä myös entisestä Euran, Kiukaisten, Honkilahden ja Hinnerjoen kunnasta. Eurassa on kauan sitten muodostuneita maaseutumaisia kyliä ja niiden vastapainona vanhoja teollisia alueita. Kaikkien näiden pitkien kestojen päällä ovat euralaiset koko pitkän 1900-luvun¹ ajan tehneet historiaa. He ovat yhdistyneet, perustaneet yhtiöitä, toimineet yhdessä, rakentaneet teitä, taloja ja infrastruktuuria, riidelleet ja sopineet, rikastuneet, rakastuneet, köyhtyneet ja kuihtuneet; sanalla sanoen eläneet.

Euran monimuotoisen historian tavoittaminen on ollut haastavaa. Tavoittaminen ei olisi onnistunut ilman euralaisten apua ja osallistumista. Tämä teos on kirjoitettu jatkuvassa vuorovaikutuksessa euralaisten kanssa. Tavoite on ollut kirjoittaa yhteisöllistä tilaushistoriaa. Yhteisöllisen historian ytimessä on osallisuus. Tutkijat ja tutkimukseen perustuvan historian kirjoittajat ovat kuunnelleet niitä, joiden historiasta tässä on kyse. Tämä historia on kirjoitettu tukemaan euralaisten identiteettityötä. Historiaa ei kuitenkaan koskaan kirjoiteta tilaajan sanelusta. Historiankirjoitus syntyy aina tutkimus edellä.

Kaksi aktiivista euralaista kulttuuritoimijaa, kulttuuripäällikkö Sirpa Wahlqvist ja vararehtori Minna Lääperi, esitti alustavan Euran historian kirjoittamista koskevan ehdotuksen Turun yliopiston kulttuuriperinnön tutkimuksen professori Anna Sivulalle syksyllä 2016. Anna Sivula laati pyynnöstä ensimmäisen luonnoksen teoksen tutkimussuunnitelmaksi helmikuussa 2017. Sen mukaan Eura koostuu monista muistin ja muistojen paikoista. Eura on valtakunnallisesti merkittävä aineellisen ja aineettoman kulttuuriperinnön esiintymä, joka on vaikuttanut jo varhain suomalaisen identiteetin rakentumiseen. Euran historiaa leimaa 1860-luvulta alkaen siirtyminen maatalousyhteiskunnasta ensin teolliseen ja sitten jälkiteolliseen aikaan ja paikallisten elinkeinojen ja elämäntavan muotoutuminen ajan tarpeita vastaaviksi. 1860-luvulta 2010-luvulle ulottuvaa ajanjaksoa värittää myös kulttuurin, kulttuurielämän ja koulutusvaatimusten perinpohjainen muuttuminen ja kuntien tulo toimijoina suomalaisen yhteiskunnan kenttään. 1900-luvun jälkipuoliskolla muotoutuivat Euran kunnan modernit piirteet. Euran kunta tilasi keväällä 2017 tämän teoksen Anna Sivulalta ja hänen työryhmältään.

Teoksen kirjoittajat ovat kohdistaneet huomionsa euralaisten kokemuksiin: Teoksen juonta kuljettavat euralaisten kylien ja taajamien, maiseman, talojen, yhdistysten ja muiden organisaatioiden muistot ja muisti. Yksi Euran ominaispiirteistä on kunnan alueiden eriytyminen. Kauttuan alueen omaleimainen kehitys sekä 1970-luvun ja 2000-luvun kuntaliitokset ovat tehneet Eurasta sekä maisemallisesti että sosiaalisesti monimuotoisen. Monimuotoisuus herättää kysymyksen siitä, millaisista tekijöistä voi muodostua erityinen, euralainen identiteetti.

Tutkimushanke aloitettiin vuonna 2017. Ennen tutkimushankkeen aloittamista järjestetyssä keskustelutilaisuudessa euralaiset pääsivät kertomaan, mikä heitä itseään seudun historiassa

kiinnostaa. Anna Sivula piti esitelmän koulun auditorioon kerääntyneelle yleisölle, ja yleisö sai vastata kyselyyn, jossa selvitettiin sekä yleisöä kiinnostavat ajanjaksot että kiinnostaviksi koetut teemat. 36 huolellisesti täytettyä lomaketta palautui kyselyn tekijälle.² Vastaajia oli pyydetty valitsemaan kiinnostavin kuudesta ajanjaksosta ja kolme kiinnostavinta teemaa 24 aihepiirin teemaluettelosta. Vastaajia kiinnosti eniten vuosien 1939 ja 1949 välinen ajanjakso. Lähes yhtä paljon kiinnostusta herättivät sitä edeltävä (1900–1938) ja sitä seuraava (1950–1971) ajanjakso. Myös aikaväli 1860–1899 kiinnosti vastaajia. Kyselyn 24 teemasta eli aihepiiristä vastaajia kiinnostivat ylivoimaisesti eniten tehtaat ja teollisuus. Sen jälkeen tulivat arki ja elämäntapa, kylät ja talot, kulttuuriperintö ja arkeologiset löydöt, sodat ja kriisit, väestömuutokset ja siirtolaisuus sekä tavalliset euralaiset.³ Muutamia vastaajia kiinnostivat myös kunnan palvelut ja rakentaminen, koulutus, kasvatus ja opiskelu, yhteisöt, järjestöt ja seurakunnat, kuuluisat euralaiset, urheilu, harrastukset ja vapaa-aika, terveys ja hyvinvointi, kuntaliitokset, maatalous, asunnot ja asuminen sekä Euran elinkeinot ja kunnan talous.⁴ Moni vastaaja huomautti, että oli vaikea valita, koska kaikki oli niin kiinnostavaa. Kysely kertoi, millaisella historialla euralaiset kehystivät muistojaan ja aineellista kulttuuriperintöään vuonna 2017.

Tämän teoksen kirjoittajat suuntasivat tutkimuksiaan yleisön ilmaiseman kiinnostuksen suuntaan, ja kuuntelivat yleisöään myös tutkimusprosessin edetessä. Tutkijat saivat euralaisten kiinnostuksen kohteista tietoa myös keskusteluissa, joita käytiin kirjoitusprosessin aikana pidettyjen yleisöesitelmien yhteydessä. Saimme yhteydenottoja aktiivisilta historian ja kulttuuriperinnön harrastajilta. Lisäksi olimme jatkuvassa kontaktissa yleisöömme viidellä historiahanketta varten perustetulla sosiaalisen median keskustelusivulla, joilla pidettiin yleisön nähtävänä kirjajahankkeeseen liittyvää kuvamateriaalia. Näillä keskustelusivuilla euralaiset auttoivat tutkijoita tunnistamaan esimerkiksi paikkoja ja henkilöitä. Facebookissa toimineet keskusteluyhteisöt olivat nimeltään ”Muistojen Hinnerjoki”, ”Muistojen Honkilahti”, ”Muistojen Eura ja Kauttua”, ”Muistojen Kiukainen” ja ”Muistojen Panelia”. Eurasta olisi toki löytynyt lukuisia muitakin muistelevia yhteisöjä, mutta Sivula päätti järjestää muisteluyhteisöt niin, että identiteettien alueellisuus ja paikallisuus pääsisivät esiin. Entisiin kuntiin ja niiden keskuksiin liittyvät muistelut toimivat paikallishistorian tutkijoille kontaktipintana Euran liitoskuntien ja niiden keskusten kokemusasiantuntijoihin ja informantteihin.

Alueellinen tasapuolisuus on otettu huomioon paitsi muisteluyhteisöissä, myös historiahankkeen ohjausryhmän kokoonpanossa. Ohjausryhmä edusti Euran eri alueita. Osa ohjausryhmän jäsenistä on perehtynyt tämän teoksen teksteihin etukäteen ja tukenut niiden kirjoittajia konkreettisesti tutkimus- ja kirjoitustyössä. Heidän tuestaan ja avustaan olemme erityisen kiitollisia.

Viso:n uuden osan avajaisia 10.12.1962 esittävä kuva oli esillä hankkeen ylläpitämässä Muistojen Eura ja Kauttua -ryhmässä Facebookissa. Se antoi ryhmäläisille keskustelun aihetta ja palautti mieleen monia lapsuusmuistoja. Kuva: Pekka Helander. Euran kotiseutuarkiston kokoelmat.

EU:n yleistä tietosuojasetusta (General Data Protection Regulation, GDPR) on Suomessa sovellettu 25.5.2018 alkaen. Olemme tutkimuksessa noudattaneet tietosuojalain vaatimuksia. Henkilötietolaki on tarkoitettu suojaamaan elävien yksityisyyttä. Nykyisyyttä lähestyessämme olemme vähentäneet yksityishenkilöiden käsittelyä ja käsitelleet heitä ainoastaan heidän omalla luvallaan. Julkisesti toimivia henkilöitä on käsitelty heitä koskevien julkisten tietojen valossa ja lähde mainiten.

Kuten historiantutkija Kirsi Vainio-Korhonen on todennut, historiantutkija joutuu jatkuvasti pohtimaan, punnitsemaan ja perustelevaan tutkimiansa henkilöiden tietosuojaan liittyviä valintojaan.⁵ Päädyimme siihen, ettemme käsittele kirjan julkaisuhetkellä elossa olevien henkilöiden terveydentilaa, sosiaalietuuksia, rikoksia, uskontoa, poliittisia asenteita tai seksuaalista suuntautumista. Julkisista tai julkaistuista tiedoista tai julkisissa arkistoissa säilytettävistä aineistoista löytyneitä tietoja käsitellessämme olemme noudattaneet käyttämämme arkistojen käytösääntöjä. Sosiaalisen median dataa on käytetty rakennusten ja vanhoissa valokuvissa esiintyvien henkilöiden tunnistamiseen, emmekä paljasta informanttiemme tunnistetietoja. Tietolähteille on kerrottu, että heiltä saatua tietoa käytetään Euran historian kirjoittamiseen. Lähdetietojen merkinnässä on noudatettu historiantutkimuksen eettisiä periaatteita. Muutamia haastatteluja on anonymisoitu arkiston käytösäännöissä edellytetyllä tavalla. Tutkijoiden tekemien haastattelujen käyttöluvat ovat kirjoittajien hallussa. Haastattelunauhoitteet on luovutettu Euran kunnan arkistoon, ja tutkimusprosessiin liittyvät arkaluonteista tietoa sisältäneet muistiinpanot sekä arkistodokumenttien kopiot on hävitetty tutkimushankkeen päättymisen jälkeen.

Historiahankkeen työntekijät, tutkijat ja kirjoittajat

Paikallishistoriahanke koostuu rahoituksesta ja taloushallinnosta, sisällön suunnittelusta ja tutkimusprosessin johtamisesta, raportoinnista, tutkimustyöstä, kirjoittamisesta ja toimitustyöstä. Tämän hankkeen on kokonaisuudessaan rahoittanut Euran kunta. Hankkeen sisäisestä taloushallinnosta on vastannut Rantasivula Oy:n toimitusjohtaja Petri Ranta. Teoksen sisällön ja hankkeen toteutuksen suunnitteli professori Anna Sivula. Sivula käynnisti hankkeen, valitsi työntekijät, tutkijat ja teoksen kirjoittajat, sekä vastasi Euran kuntaa edustavalle ohjausryhmälle

hankkeen etenemisestä, historiantutkimuksellisten menetelmien noudattamisesta sekä kirjoittajien ohjauksesta.

FM Laura Tarkkio työskenteli hankkeessa projektisihteerinä 1.1.2018–31.5.2018 ja avusti kirjoittajia alustavien tutkimusaineistojen kartoituksessa. Laura Tarkkion siirryttyä toisiin tehtäviin hänen tilalleen tuli projektitutkijaksi FM Anni Ruohomäki. Ruohomäki otti hoitaakseen kaikki teoksen muiden kirjoittajien tukipalvelut, kartoitti ja jäljitti tutkijoille aineistoa ja informantteja, laati teokselle kuvitus suunnitelman ja osallistui aktiivisesti sekä teoksen kirjoittamiseen että sen toimittamiseen.

Teoksen ovat toimittaneet Anna Sivula ja Anni Ruohomäki. Teoksen toimittaminen tarkoittaa, että kaikki teoksen teksti on kulkenut monta kertaa molempien toimittajien käsien kautta. Toimittajat ovat muokanneet tekstin lopulliseen asuun. Tutkija-kirjoittajat ovat omalta osaltaan hyväksyneet toimittajien tekemät ratkaisut.

Vuoden 2019 joulukuussa Kiinan Wuhanissa alkanut koronaviruspandemia ulotti vaikutuksensa Suomeen kevättalvella 2020. Monen kirjoittajan suunnitelmat menivät uusiksi. Historiahankkeen arkisto- ja aineistotyöskentelystä oli suuri osa suunniteltu toteutettavaksi vuonna 2020. Nyt se siirtyi seuraavalle vuodelle. Arkistot olivat pandemian vuoksi välillä pitkiä aikoja suljettuina. Matkat altistivat tartunnalle, ja iäkkäiden informanttien haastattelu olisi vaarantanut haastateltavien terveyden. Väestön rokotukset mahdollistivat arkisto- ja aineistonkeruumatkat jälleen vuonna 2021.

Historian tutkimus ja kirjoittaminen ovat saman prosessin kaksi puolta. Näiden lisäksi tulee vielä teoksen toimitustyö. Historioitsija tutkii kirjoittamalla ja kirjoittaa tutkiessaan. Historian kirjoitusvastuu ja tutkimusvastuu kulkevat käsi kädessä. Kaikki Euran ja euralaisten historian kirjoittajat ovat tehneet taustatöitä suomalaisissa arkistoissa ja käyttäneet aineistonaan erilaisia arkistolähteitä. Osa tutkijoista on täydentänyt aineistoaan haastattelemalla, havainnoimalla ja valokuvaamalla sekä erilaisin kyselyin.

Professori Anna Sivula keskittyi teoksen toimittajana pitämään teoksen kokonaisuuden, näkökulmat, tyylin ja juonen käsissään. Hän kirjoitti teoksen johdantoa, sekä tutki maiseman muutoksia, suojeluskuntia, lottajärjestöä, kunnalliselämää, kuntaliitoksia sekä muistelevaa yhteisöä ja kulttuuriperintöä. FM Anni Ruohomäki piti käsissään teoksen hakemistot ja lähteet, kirjoitti lukuisia pienoisi biografioita sekä tutki monen muun aihepiirin ohessa esimerkiksi Euran seudun kouluja, yhdistyksiä, harrastustoimintaa, kulttuurielämää ja urheilua. FT Maarit Grahn tutki seudun teollisuutta ja elinkeinoelämää ja kirjoitti niitä käsittelevät osuudet. FT Petri Talvitie tutki Euran seudun maatalous ja maaseutuhistoriaa. Dosentti Riina Haanpää tutki vuoden 1918 tapahtumia punaisen osapuolen näkökulmasta, ja kirjoitti tutkimuksensa pohjalta osan kolmannesta luvusta. FL, arkeologi Eeva Raike tutki Euran esihistoriatietoisuuden muodostumista ja laati aiheita käsittelevän tekstin lukuun V yhteistyössä Anna Sivulan kanssa. FM, maisemantutkimuksen väitöskirjatutkija Katrina Virtanen tutki Euran ympäristön ja maiseman muutoksia ja kirjoitti sekä ihmisen kuivaamasta maisemasta yhdessä Anna Sivulan kanssa että ympäristötietoisuuden muotoutumisesta. Virtanen laati myös tutkijoiden pyytämiä karttoja. Euran kunnanjohtaja Juha Majalahti kirjoitti teokseen kunnanjohtajan kokemuksiaan avaavan tekstin, ja HuK Sanni Ranta avusti Anna Sivulaa ja Anni Ruohomäkeä kolmen taulukon tekemisessä.

Ohjausryhmän ja muiden työmme tukijoiden apu oli arvokasta

Hankkeen ohjausryhmään ovat kuuluneet Juha Majalahti (pj.), Sirpa Wahlqvist (sihteeri), Jaakko Wärrö, Petri Salminen, Harri Lehtonen, Virva Nummela, Minna Lääperi, Marja Hänninen-Tolvi, Veikko Nurmi, Jukka Kempainen ja Timo Kalli. Ohjausryhmän tuki ja asiantuntemus olivat tutkijoille korvaamattomia koko kirjoitusprosessin ajan.

Kirjoitusprosessin aikana tämän teoksen kirjoittajia ja toimittajia auttoivat lukemattomat arkistojen, kirjastojen ja tiedotusvälineiden työntekijät, joita kaikkia haluamme kiittää. Erityisesti haluamme kiittää Satakunnan Museota sekä *Alasatakunta*- ja *Satakunnan Kansan* -sanomalehtien toimituksia. Euran kunnanviraston työntekijät Päivi Vahtera ja Virpi Koski-Tuuri sekä erityisesti kulttuurituottaja Terhi Puustelli avustivat tutkijoita tiedonhaussa. Hinnerjoen kotiseutuyhdistyksen aktiivit Lea Heikkilä ja Matti Perävainio lainasivat hankkeen aikana useaan otteeseen aineistoja ja tietämystään kirjoittajille. Muita hanketta avustaneita henkilöitä ovat olleet Antti Eskola, Seppo Aarikka, Helena Aalto, Pentti Kunnas, Pekka Helander, Seppo Lyysaari, Ari Ylijoki, Seija Lieri, Tuula Linkola-Marimo, Pasi Tanner, Marjut Kujamäki, Antti Kujamäki, Pasi Tuominen, Jussi Tolvi, Mikko Tolvi, Eeva Mäkikalli, Virva Peltonen-Rekola, Tauno Saarinen, Liisa Nykänen, Mirja Linnemäki ja Dave Heikkilä. Lisäksi lukuisat muut entiset ja nykyiset euralaiset ovat antaneet tärkeitä tietoja hankkeen edistämiseksi. Pienikin tiedonmurunen saattaa joskus olla se ratkaiseva puuttuva palanen historiaa kirjoitettaessa.

Virtaava sydän

Euran historialle ei ollut helppo keksiä nimeä. Alaotsikko ”Euralaisten historiaa 1860-luvulta 2000-luvulle” löytyi luontevasti, mutta yläotsikko antoi odottaa itseään loppusuoralle asti. Työnimi seurasi toistaan, mutta niistä puuttui oikea sykäys. *Euran sydän* oli nimiehdotuksissa mukana alusta lähtien, mutta se etsi lopullista muotoaan ja paikkaansa. Ohjausryhmä keskusteli useaan otteeseen otsikon elementeistä. Olisi pitänyt ilmaista parilla sanalla moninaiselle ja monipaikkaiselle Euralle ominainen teollisuus, maatalous ja muinaisuus, ja mieluiten yhdistää ne kaikki euralaiseen maisemaan. Muuan ohjausryhmän jäsen muistutti, että nyt Eura ”on sydämellä”.⁶ Mutta miten sen saisi sanotuksi?

Otsikon kiteytti lopulta historiahankkeen ohjausryhmän jäsen Marja Hänninen-Tolvi ohjausryhmän kokouksessa 25.1.2022. Yläotsikkoon nousi *Virtaava sydän*. Se viittaa jokeen. Otsikon keksijän mukaan joki yhdistää kunnan ja rytmittää sen maisemaa. Joki on dynaaminen ja symbolinen elementti. Joen virta ei pysähdy. Se vie ja se tuo. Joki yhdistää esihistorian historiaan, menneisyyden nykypäivään ja paikallisuuden kansainvälisyyteen. ”Virtaava sydän ei sammaloidu.”⁷ Ohjausryhmä, Anna Sivula ja Anni Ruohomäki hyväksyivät nimiehdotuksen tyytyväisinä. Hyvää oli kannattanut odottaa.

Euralaisten selvästi ilmaisemat kiinnostuksen kohteet on otettu tämän teoksen suunnittelussa huomioon. Niiden varassa tutkijat muokkasivat hieman teoksen alkuperäisiä suunnitelmia. Kuntahistoriassa on toki käsiteltävä tiettyjä perusasioita, kuten kunnan toimintaa, vaikka yleisö ei ilmaisikaan olevansa niistä palavasti kiinnostunut, mutta käsittelyn painopistettä voi siirtää yleisön ilmaiseman kiinnostuksen suuntaan. Esimerkiksi tehtaille ja teollisuudelle on tässä teoksessa annettu riittävästi tilaa. Lisäksi ajanjaksojen painotuksessa on otettu huomioon euralaisten selvästi ilmaisema kiinnostus. Arki, tavalliset euralaiset, kylät, talot, eletty elämä sekä sodat ja kriisit saivat osakseen euralaisten kaipaamaa huomiota. Niiden lisäksi kirjoitimme kuitenkin auki myös 2020-luvulle ulottuvia Euran kunnan historiallisia prosesseja.

Kunta tarvitsee historiaa kulttuuriperintönsä vahvistamiseen

Historia kirjoitetaan selittämään nykyisyyttä ja ohjaamaan kohti toivottua tulevaisuutta. Se on aika ajoin kirjoitettava uudelleen, ja jokainen sukupolvi kirjoittaa oman historiansa. Uusi historia on erilaista kuin edeltävän tutkijasukupolven kirjoittama historia. Moni 1900-luvulla kirjoitettu historia oli yhden juonen esitys, joka asettui kronologiselle jatkumolle. Tämä Euran historia pyrkii tekemään oikeutta Euran menneisyyden monimuotoisuudelle. Tekstiä rytmittävät pikemminkin erilaiset kestot kuin pelkkä tapahtumien peräkkäisyys. On totta, että suuret yhteiskunnalliset, valtiolliset ja globaalit murrokset näkyvät myös paikallishistoriassa, mutta ne näkyvät siinä eri tavoin ja eriaikaisina kuin valtion historiassa. Yhteiskunnan demokratisoituminen, teollistuminen, koulutustason nousu, ympäristökysymykset, maatalouden tehostuminen, muodonmuutokset ja koneistuminen, sekä väestön kasvu ja liikkuvuus asettuvat paikalliseen kontekstiin. Paikallishistorian kirjoittajan on tutkimusta tehdessään ajateltava *mikrohistoriallisesti*. Mikrohistoriallinen ajattelutapa tarkoittaa, että kirjoittaja pyrkii tuomaan esiin ainutkertaisiin tapahtumiin sisältyvää tyypillisyyttä kuitenkin hukkaamatta tutkimuskohteensa ainutkertaista luonnetta.

Tiilistä tehty Kiukaisten Osuusmeijeri

rakennettiin vuonna 1903 ja muutettiin kaksikerroksiseksi 30 vuotta myöhemmin.⁸ Kiukaisten osuuskaupan uusi kaupparakennus valmistui maaliskuussa 1925. Kauppa oli alun perin perustettu vuonna 1916 nimellä Kiukaisten maanviljelijäin osuuskauppa-osuuskunta r.l.⁹ Rakennus on purettu 1970-luvun alussa.¹⁰ Entinen osuusmeijeri seisoi vielä 2020-luvun alussa paikoillaan, mutta rakennus oli kokenut monia muutoksia. Kuva herätti vilkasta keskustelua Muistojen Kiukainen -ryhmässä. Kuva: Henrik Seppänen. Satakunnan Museon kokoelmat.

2000-luvulla on kysyntää erilaiselle menneisyyttä koskevalle tiedolle kuin 1960-luvulla tai 1980-luvulla. Historiallista tietoa tarvitaan uudensuuntaisiin tehtäviin. Muuttunut tiedon tarve näkyi esimerkiksi vuonna 2013, kun rakennustutkija inventoi Euran seudun rakennusperintöä. Laura Hesso joutui inventointiraportissaan toteamaan, ettei hänen käytettävissään ollut historia auttanut häntä ymmärtämään rakennettua ympäristöä ja sitä muokanneita prosesseja. Sellaiset rakennusinventoinnin kannalta olennaiset asiat, kuten kylien muotoutuminen, isojaon vaikutukset, torpparialueet tai 1900-luvun yhteiskunnalliset uudistukset, jotka vaikuttivat merkittävästi myös rakennettuun ympäristöön, eivät nousseet Euran 1960-luvulla kirjoitetun historian kaltaisissa tutkimuksissa esiin. Se oli kirjoitettu toisenlaisesta näkökulmasta ja toisen ajan tarpeisiin kuin *Virtaava sydän*. Rakennusinventointia tehnyt tutkija toivoi vuonna 2013 laatimassaan raportissa,

että Euran tilanne joskus tulevaisuudessa korjautuisi. Esihistoriastaan, ruukistaan ja maataloudestaan tunnettu Eura kaipasi hänen mielestään kipeästi uutta historiasta. Olihan edellisen kirjoittamisesta vierähtänyt jo yli puoli vuosisataa.¹¹ Olavi Koiviston 1960-luvulla julkaistu Euran, Honkilahden ja Kiukaisten historia oli omana aikanaan ollut asiallinen ja asianmukaisin menetelmin laadittu pitäjänhistoria, mutta aika ajoi sen ohi, kun kuntaliitokset, deindustrialisaatio, globalisaatio ja uudenlainen historiatietoisuus muuttivat Euraa. Ne oli otettava tässä teoksessa huomioon.

Historiateoksessa on kronologisen jäsentelyn lisäksi oltava aina myös temaattista ja tapahtumien alueellisuuteen liittyvää jäsentelyä. Historiantutkijan kysymyspatteri on periaatteessa yksinkertainen: Mitä? Missä? Milloin? Monipaikkaisen ja moniulotteisen historian kirjoittaminen ymmärrettävänä vastauksena näihin kysymyksiin onkin sitten vaikeampaa. Siihen tämän teoksen kirjoittajat ovat kuitenkin parhaansa mukaan pyrkineet. 2000-luvulla historiankirjoitusta rytmittävät erilaiset kestot. Tähän teokseen on kirjoitettu Euran ja euralaisten elämää monen keston näkökulmasta. Sitä kehystävät luonnon ja ympäristön pitkät kestot ja talouden, teknologian, kulttuurin ja poliittisten aatevirtausten keskipitkät suhdanteet. Päällimmäisenä virtauksena tässäkin historiassa kulkee kuitenkin yhteisöön kuuluneiden ihmisten elämä ja toiminta. Ihmistä ja hänen toimintaansa voi ymmärtää vain oman aikansa yhteydessä. Tämän teoksen pienoisiografioiden tehtävä on kytkeä yksittäisten euralaisten elämäntarinat osaksi omaa aikaansa. Elämäntarinan avulla on mahdollista ymmärtää, millaiseen yhteisöön ihmiset ovat eri aikoina kuuluneet ja mikä heille on ollut mahdollista. Jokainen pienoisiobiografia esittelee ainutkertaisen ja ainutlaatuisen euralaisen, mutta sen tarkoitus on tavoittaa esittelemänsä yksilön elämän ehtojen ja mahdollisuuksien tyypillisyyden oman aikansa Eurassa, Suomessa ja ihmiskunnassa.

Mitä meidän mielestämme tapahtui Eurassa ja Euran seudulla pitkän 1900-luvun aikana? Teos lähtee liikkeelle ihmisen ja ympäristön vuorovaikutusta koskevin kysymyksin. Se etenee tarkastelemaan maataloutta, maatalousväestöä ja maaseudun teollistumista. Teollistuva maaseutu löysi vähitellen muotonsa paikallisena kansalaisyhteiskuntana. Kansalaisyhteiskunta jakautui sisällissodan kynnyksellä kahtia, mutta selviytyi lopulta poliittisista vastakkainasetteluista, sodista ja sotien aiheuttamista menetyksistä. Hyvinvointivaltion rakentaminen ja siihen liittyvät velvoitteet ajoivat pienet maalaiskunnat yhdistymään ja yhdistämään voimansa. Kauttualle sijoittunut suurteollisuus takasi resurssit modernin infrastruktuurin rakentamiseen. Talouskasvun vuosia seurasivat kuitenkin Eurassakin lamavuodet. Paikallinen suurteollisuus globalisoitui, mutta elinkeinoelämä ammensi uutta voimaa paikallisuudestaan. Eura avasi pitkän 1900-luvun aikana arkeologisen aarrearkkunsuomalaiselle identiteettityölle, mutta muistavat yhteisöt pysähtyivät myös oman historiansa äärelle tallentamaan ja pohtimaan menneisyyttään ja vahvistamaan omaa identiteettiään.

Tällaista Euraa olemme halunneet *Virtaavassa sydämessä* dokumentoida, ymmärtää, ja selittää.

¹ Käsite ”pitkä 1900-luku” on peräisin Giovanni Arrighin teoksen *The Long Twentieth Century: Money, Power and the Origins of Our Times*, otsikosta. Teos ilmestyi vuonna 2010. Arrighi edustaa 2000-luvun historioille tyypillistä tapaa yhdistää kronologinen kuvaus pitkä keston ilmiöiden tarkasteluun.

² Vastaajista 19 oli naisia ja 17 miehiä. 23 vastaajaa oli suorittanut korkeakoulututkinnon ja 12 toisen asteen tutkinnon. Yhdellä oli tutkinto peruskoulusta. Yhdeksän vastaajaa oli 30–60-vuotiaita ja 27 yli 61-vuotiaita. Anna Sivula: Kysely Euran historiaa varten. Anna Sivulan arkisto.

³ Nämä aihepiirit saivat vastaajilta 7–12 mainintaa.

⁴ Nämä aihepiirit saivat 2–4 mainintaa.

⁵ Vainio-Korhonen, Kirsi: Vastuullinen historiantutkimus ja tietosuoja. Vastuullinen tiede, tieteellisten seurojen valtuuskunta, 2018.

<https://vastuullinentiede.fi/fi/tutkimustyo/vastuullinen-historiantutkimus-ja-tietosuoja>

⁶ Sirpa Wahlqvist ohjausryhmän kokouksessa 25.1.2022.

⁷ Marja Hänninen-Tolvi ohjausryhmän kokouksessa 25.1.2022.

⁸ Rauman Lehti 20.8.1903; Lalli 24.10.1933.

⁹ Länsi-Suomi 8.6.1916.

¹⁰ Kiukaisten Joulu 1972, 15.

¹¹ Hesso 2013.